

Koncsek József

Az almát evő lány

(versciklus)

Mártival egy Renoir-festményen

Azért szeretem a Mestert, Renoirt,
mert a legfontosabbról tudott,
tudta azt a Szajna-parti friss hangulatot,
melyben mindenki merengve várt

a vágyott másokra – íme, a festmény,
melyen az arcok, őrző nézések
úgy vennék birtokba az egésznek
lényegét, a társat, kinek testén

az érzékek elnyugodhatnának,
egy szerelem-illatú tavaszban
ám az másfelé, jobbra, az asztal
végén ülő nőre figyel, szemhéján alázat,

...de egy másik lány? Nem is néz a fiúra?
Vagy talán csak a szeme sarkával
érinti? Ám könnyedsége rávall,
amint törzse, válla, melle súlya

magabiztos. Kalapban, kezével állát feltámasztva, ez a Lány
(az ő személye a szép talány),
két vasrúd közül hová is néz el?

Mert ő felénk fordul? Bár a képből
az égre tekintve vár?
Hogy valami történhetne már.
És ha nem? Hisz május van,
annyi mindent ígérő.

Talizmán Mártinak

Van egy tó. A tükrén fodros szélű
vázililiom-levelek nyüzsgő
népsége tolong – egy cipőfűző
sem férne közéjük.

Ott várnálak, ködökés hajnalban
sétálnál felém Párizsból jöve,
milyen jó, hogy két hete előre
megbeszéltük találkánkat. Én nyugton maradtam

egész délelőtt, mert jó rád várni,
békák brekegésznek, s elmélyülten
figyelem őket: emlékszem, tuskón ültem,
ilyenkor aztán történhet bármi,

mert már érzem, el fogsz jutni hozzám,
most hagytad el a Saint Michel hídját,
fölbukkannak hódok, vidám vidrák,
nem hiszem, hogy rozsmár...

Ragyogóra sikálom a csizmám,
most jössz el a Notre Dame előtt
azután a széles Mars-mezőt
kerülöd, és megvéd egy talizmán,
amit még majd később kapsz meg tőlem,
csavaros csigácska, tengeri,
tenyeredbe el kell rejteni,
különösen szerelmes időben,

amikor már Toulon körül járhatsz,
talán a tengerben? Nem tudom.
Hát fordulj vissza. Félúton.
Besançonban várlak.

És egy másik fénykép Mártival

...de hisz előbb nyúltam feléd. Itt a másik képen
egy megilletődött csoport
készülődik felverni a port,
lapáttal meg ásóval kezében.

Hajadat kívántam simogatni,
mikor váratlan ránkcsattant a blende,
belépnünk a nem hozzánk illő történelembe,
... s ni, a szöghajadban nincsen masni ...

Hát még én! Bőnyakú ingben, Petőfi gallérral,
vagyis nyakkendő nélkül, talán még
meztelen szívvel, hisz' felettünk a tárt ég,
igaz, zsebemben pár bémallérral.

Én – Apollinaire-rajongó. Kikericses rétek
kesergője. Jó fiú, ki rendre
megoldottam képleteket, pedig értőbb értelemre
vágytam, s amikor elszéledt

korosztályom, csak a szívre szítt füst, fáradt
idegzettel, megzavart
lélekkel a monoton ricsajt
bámultam, és szerettem hazámat.

Hogyan tudná fénykép azt mutatni,
hogy a bűdös lélekbérlet, melyből
csak annyi telt? Közösségi hakni.
S tán egy mosoly. Magában merengő.

Mártinak a húsvétról

Húsvét van. A hús vétele, élet.
Rügyek bizsergése, fény, feltámadás.
S én magamban morzsolgatom ezt a számadást.
Engedelmesen de nem az emberit tiltó igének.

Almát evő Lány, a tudás almájából ettél,
s felém nyújthattad volna? Én az eget figyeltem,
Én minden akartam, csak egyet nem,
én nem választhatom ketté

az életet és a tudást, elvéve az almát,
eget és Napot nem lehet elfelezni,
felkél a Nap, ezüst fényét veszti
a fogyatkozó hold, s ébredés fakad

kívül a mindenhatónak kertjén,
s én nem fogom fejem csüggeszteni,
innen kardos angyal vagy ördög sem űzne ki,
ne vérezzünk el fia keresztjén.

Derű, kikelet és vágy az ég,
vele fogunk élni, s kézen fog törvényem,
boron és kenyéren
élő húst élni, a megtisztuló örök asszonyét.

S most, hogy hajnali köd borítja az erdőt,
tudom, hogy bürzsönyös lombjai a torlódó avarban
elcsitulnak nemsokára, mint kilökött barna
testnedvek, amikor a Nap feljött.

Az indigó rózsa

Összegyűrt fekete rózsa.

Labdáztaál vele,
beléfejtél,

lábra vetted, majd magasba íveltél,
körbe fordultál mélyen alatta,
megint dekázgattál, –

Összegyűrt fekete rózsa,

nincs több másolat.

Fényzenék

Éjszakai folyosón, jaj, könnyű angyalok
lebegnek, suhannak el a kockaköveken,
s a halvány villanyfényben körbe' lenn,
mint in aeternam, hulló egy vagyok.

Mint szimmetriát vesztett lepkeszárny,
mint juharfáról elpörgő levél,
úgy leppenek hús kezek elé,
rebke árny-

Talán örökre megadtam magam?
S mi létem által elvégeztetted,
a dús befejezetlenségeket
számon tartottam minduntalan?

Magyaráztam, játszottam, öröklő
erővel. S mitha nyakam köré
szoruló kötél –
kibújni a körből...

Élni a lélek lélegzetét,
nem halni az elhalni valóval,
mint a sóhaj.

Fehér léptek, fényzenék.

Irgalmasrendi Kórház, 2013. január

Balázs Tibor

Netuddki, valahol

I.

Netuddki, kerti törpénk
a lábadozó szélben
meglódul, s lopva, lassan,
egy látatlan ösvényen

körbejárja a képzelt
kertet, s többedmagával
játszana őrsgváltást
az égbe csüngő fákkal –

falevél-erezetek,
mint finomívú ujjak,
egyszer csak bezárulnak

egy kortnyi harmatcseppért,
s üszkösödnek a fényben
egy láthatatlan estért.

II.

Ébenfák közt, vigyázzban,
őreg kőkerítések
mozdulatait lesni:
omlásban összeérnek,

kinyúl a kő a kőért,
koccannak, megszólalnak -
hallgatni kihunyását
e töredelmes hangnak

és tanulni – vigyázzban! –
néhány mozdulatot
amivel hibátlan

még összerakhatod,
amit egy kőkerítés,
omlásban, rádhagyott.

III.

Süketet, némát játszik
hogyan tud, egy kerti törpe –
a harangtalan kongás
a delet kettétörte;

két idő medre úszik
folyótlanul, s az árba
nem rekedt csak a zúgás,
nem léphetsz, kétszer, másba –

két idő viszi hangod,
hátra viszi s előre,
emettől távolodsz, az

elsodródik tőled,
emez emlékezik rád,
az emlékszik tevéled.

IV.

Ne kérdejem, kiért árva,
ne kérdejem, ki maradt
csalán csipkézte háttal
repülő gyepszőnyeg alatt,

barlangok beleiben
milyen bujdokoló
fulladt bomladó tápok
örvénylésébe (ó),
minő patetikus
zárójelek ölelték
„szerelmes halálra”,

milyen örvénylő estvék
lesnek arra, ki árva,
s milyen fényes elesték?

V.

Tekintetén az ösvény
most mindent kiszorít,
szinte már vége sincsen
úgy várja lépteit,

itt-ott még visszafordul,
meglesni, hogy jön-e,
meleg testén a por is
már bizserg bele,

hogyan formája lehet,
egy finom érintésre,
a lábai nyomának –

porból vétegett táj vagy
te is, s idegen tájak
ösvényei bejárnak.

VI.

Gazul végigszalad
egy áporodott évszak
a fülledt kert alatt,
s letört cseresznyeágak

szétdobált karjai
elharapódzó tűzben
tárulnak ki még egyszer,
s mintha szüreti mezben
a bent alvó gyümölcsök,
ha néhány év alatt
gyűjtöttak volna fel

májusi ágakat,
éretten menekülnek –
Van, aki nem mozdulhat.

VII.

Netudddki nem mozdulhat,
úttalan utakon
megszédült forgószelebe
kapaszkodik vakon,

repcébe, porba, árba,
mederbe, törbe, kézbe,
magába a sodrásba,
s végül: a messzeségbe –

Hajókötél szakadjon,
a tengely roppanhat szét,
és holmi ultrahangon

a legszebb naplementét
közvetíthetik érted,
mégis, míg el nem érted –

VIII.

Útja így lesz szabad,
amíg egy rezdülés
a testben annyi kint-
rekedt hegyomlást idéz,

míglen a karavánok
csöndesen élnek át,
amit egy vizes árok
költött, azt a csodát,

amíg a szürkületbe
rekedő mozdulat
még felmutathatja

az egyetlen utat,
míg emlékezik a kéz
és kapásból idéz.

IX.

Ha most a bénát játssza,
egy mozdulat szelíd
bizsergése járja
átal vércöreit,

telítődik a vére
alvadt harmatcseppekkel,
benne ébred rá egyszer
múltjára ez a reggel,

hogyan volt és nem is lesz
soha ily korarérett,
mint amikor velem

játszatta az egészet,
hogyan valami zárándok,
már nem lát, s még nem látnok.

X.

S ha a setét kivágja
a rezgő almafákat,
nem terem megkísértés
és nem jöhet bocsánat,

nincs *a lét és a semmi*
határán féktelen
sodrásban messzerántó
folyamatos jelen –

Vissza, visszafelé
jár óra és idő
s a múltad, mint egy magzat,

egy gyermek, egyre nő,
alig gagyog, s már kérdez –
Milyen visszaélés ez?

XI.

Az ébenfák árnyékát
sóvárogja az este,
a „hajnal szárnya” elől
ide húzódik, teste

már egy görcsös vonaglás,
így, összekucorodva
tán átvészselheti,
ha önmagának odva –

az ébenfák a szélben
lehajolnának, sejtik,
hogyan egyszer elveszejtik,

ám szinte észrevétlen,
az alkonyatkor fölszáll
lábaiktól egy madár.

XII.

Megjátssza a vakot
és mégsem lehet távol
estvéink szavát halló,
szürkülő evilágtól,

mikor a rög s az égbolt
csöndben összeborul –
Egy becsukódó könyvben
élhet ily konokul

frissen vetett betűk
rögvest érett vetése –
ha kinyitják a könyvet

földi szemfényvesztésre
nyílnak, avagy tán másra,
máglyafény-szemrontásra?

XIII.

Kinek álom e játék,
 áruló bábjaít
 nem az löki az éjbe,
 hol a csönd is vakít –

Marad a díszletek
 árnytalan hűvösében,
 sajog, sajog a bábu
 hiánya a kezében,

mintha amputált testrészt
 lenne, s visszánövőben
 sugározná, hogy ez volt

a szürkülődő csöndben
 hunyó, lelkedző álom:
 árulóm s árulásom.

XIV.

Sosem álmodhatott
 és nem lehet közel,
 kinek megannyi holmi
 útjában térdepel –

A tárgyak moccanatlan
 sodrása is követ
 palackpostázni vágyó
 sekély képzeletet,

talán a lángok mása
 játszik ily csöndben el
 a dolgaiddal, míglen

te épp nem vagy közel –
 lángokban állhat valami
 és te ne tudd kimondani...

XV.

Netuddki, kerti törpénk,
 ébenfák közt, vigyázzban,
 süketet, némát játszik,
 ne kérdjem, kiért árva,

tekintetén az ösvény
 gazul végigszalad,
 Netuddki nem mozdulhat,
 útja így lesz szabad,

ha most a bénát játssza.
 S ha a setét kivágja
 az ébenfák árnyékát,

megjátssza a vakot.
 Kinek álom e játék,
 sosem álmodhatott.